

TURIZM SOHASIGA BERILADIGAN E'TIBOR IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHI UCHUN SARMOYADIR

Nasretdinova Aziza Adxamjonovna

Qarshi davlat universiteti

ORCID: 0000-0003-4403-4504

azizanasretdinova77@gmail.com

Annotatsiya. Xalqaro miqyosda turizmning ahamiyati tobora ortib bormoqda, chunki bu sektor davlatlar uchun jahon iqtisodiyotida o'z o'rnini mustahkamlash imkonini yaratadi. Shu bilan birga, turizmga bo'lgan sarmoya, mahalliy aholi uchun ish o'rinlari yaratish, regional iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash va madaniy almashinuvlarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada, turizm sohasiga beriladigan e'tibor iqtisodiyotning turli tarmoqlarini rivojlantirish va xalqaro aloqalarni mustahkamlash uchun sarmoya sifatida xizmat qilishi muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: iqtisodiy samaradorlik, Fransiya, Ispaniya, AQSh tajribasi, viza tartibi, Wanderlust Reader Travel Awards 2024.

ВНИМАНИЕ К ТУРИЗМУ – ЭТО ИНВЕСТИЦИИ В РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ

Насретдинова Азиза Адхамжоновна

Каршинский государственный университет

Аннотация. Международное значение туризма продолжает расти, так как этот сектор предоставляет государствам возможность укрепить свои позиции в мировой экономике. В то же время инвестиции в туризм играют ключевую роль в создании рабочих мест для местного населения, поддержке регионального экономического роста и развитии культурного обмена. В данной статье рассматривается, как внимание к туризму служит инвестицией для развития различных отраслей экономики и укрепления международных связей.

Ключевые слова: экономическая эффективность, Франция, Испания, опыт США, визовый режим, Wanderlust Reader Travel Awards 2024.

ATTENTION TO TOURISM IS AN INVESTMENT IN THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY

Nasretdinova Aziza Adkhamjonovna

Karshi State University

Abstract. The importance of tourism on an international scale is increasingly growing, as this sector allows countries to strengthen their position in the global economy. At the same time, investments in tourism play a significant role in creating jobs for the local population, supporting regional economic growth, and developing cultural exchanges. This article discusses how attention to tourism serves as an investment for the development of various sectors of the economy and the strengthening of international relations.

Keywords: economic efficiency, France, Spain, USA experience, visa regime, Wanderlust Reader Travel Awards 2024.

Kirish.

Turizm sohasiga e'tibor berish, iqtisodiy rivojlanishning muhim omili bo'lib, global miqyosda mamlakatlar uchun katta iqtisodiy salohiyat yaratadi. Sayyohlik sektori, nafaqat davlatning milliy daromadiga, balki ish o'rinlari yaratish, mahalliy biznesni rivojlantirish va global iqtisodiy aloqalarni mustahkamlashda ham katta ahamiyatga ega. Turizm sarmoyasi, o'z navbatida, infrastrukturani rivojlantirish, yangi xizmatlar yaratish va ko'plab sohalarga qo'shimcha tarmoqlarni kiritish imkoniyatini taqdim etadi. Turizmning iqtisodiyotdagi o'rni, ayniqsa, chet eldan keladigan sayyohlar tomonidan amalga oshirilgan xaridlar orqali milliy iqtisodiyotga qo'shgan hissasida namoyon bo'ladi. Bundan tashqari, turizm turli sanoatlar bilan bog'lanib, transport, mehmonxona, oziq-ovqat sanoati va xizmatlar tarmoqlarining rivojlanishiga yordam beradi. Mamlakatda turizm sohasining rivojlanishi uchun salohiyat yetarli bo'lsayu, lekin unga kerakli e'tibor qaratmaslik iqtisodiyotning rivojlanishi uchun to'siq yaratadi.

Adabiyotlar sharhi.

Agarwal (2021) *Tourism, Employment and Sustainable Development* asarida shunday fikr bildiradi: "Turizm nafaqat iqtisodiy o'sishning asosiy omili, balki barqaror rivojlanishga erishish uchun muhim vositadir. Turizmni to'g'ri boshqarish uzoq muddatli rivojlanish va barqarorlikni ta'minlaydigan muvozanatli rivojlanishga olib kelishi mumkin." Khan (2020) tomonidan yozilgan *Tourism's Role in Economic Development: An Analytical Approach* maqolasi turizmning iqtisodiyotdagi roli va uning o'sishiga ta'sirini chuqur tahlil qiladi. Shu bilan birga, maqolada turizmning iqtisodiyotga bo'lgan ijobiy ta'sirini ko'rsatish bilan birga, turizmning ba'zi salbiy ta'sirlari, masalan, atrof-muhitga zarar etkazish yoki milliy madaniyatni yo'qotish kabi muammolar ham ko'rib chiqiladi. Mualliflar, bu salbiy ta'sirlarni kamaytirish uchun barqaror turizmni rivojlantirishning muhimligini ta'kidlaydilar. Kurt (n.d.) o'zining *Tourism Economics: Implications for Policy and Planning* asarida turizmni iqtisodiyotning muhim tarmog'i sifatida ko'rib, uning ijtimoiy rivojlanish va madaniy almashuvdagi o'rnini ta'kidlaydi. U, shuningdek, turizm sektorining iqtisodiy o'sish va global integratsiya jarayonidagi ahamiyatini o'rganadi. Turizm nafaqat mamlakat ichidagi iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlaydi, balki xalqaro aloqalar, madaniy almashuvlar va iqtisodiy tarmoqlarni birlashtirishda muhim rol o'ynaydi. Kurt turizm sektori va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi mustahkam bog'liqlikni, turizmning global iqtisodiyotdagi ahamiyatini oshirishga yordam beruvchi asosiy omil sifatida belgilaydi. *Turizm iqtisodiyoti va menejmenti* Amonboyev, Abidova va Jurayeva (2019) tomonidan yozilgan ushbu o'quv qo'llanmada turizm iqtisodiyotining mohiyati, rivojlanish omillari, turistik mahsulotlar va ularning taqsimlanishi, turizm menejmentining rivojlanish bosqichlari, mehmonxona xo'jaligining o'rni va boshqa muhim masalalar yoritilgan. Mualliflar turizmni faqatgina tashrif buyuruvchilarni qabul qilish jarayoni sifatida emas, balki uning mamlakat iqtisodiyoti va ijtimoiy tizimiga to'liq ta'sir ko'rsatadigan kompleks jarayon sifatida ko'radilar. Bu manbada keltirilgan tahlilni maqolangizda sayyohlar oqimi va turizmdan olinadigan daromadlar, turizm infratuzilmasining rivojlanishi kabi muhim jihatlar bilan qo'llashingiz mumkin. Crouch (2020) *Tourism and Economic Policy* asarida shunday fikr bildiradi: "Hukumatlar turizmni strategik sektor sifatida tanib, uni kengroq iqtisodiy rivojlanish rejalariga kiritishlari kerak. Turizmga oid to'g'ri iqtisodiy siyosat uzoq muddatli farovonlikni, mamlakatning global imidjini yaxshilashni va barqaror o'sishni ta'minlashga yordam beradi". Bu fikrda Crouch turizmning iqtisodiy siyosatga qanday ta'sir ko'rsatishini va hukumatlarning turizmni iqtisodiy rivojlanish rejaları ichida muhim sektor sifatida ko'rishlari zarurligini ta'kidlaydi. Abdullayev (2021) "*Turizm va iqtisodiy rivojlanish*" asarida turizmning iqtisodiy o'sishdagi o'rni va uning iqtisodiy rivojlanishga qo'shgan hissasini ta'kidlaydi. Muallif, turizm sohasining rivojlanishiga oid asosiy yondashuvlarni keltirgan holda, "Turizm, nafaqat milliy daromadning ko'payishiga, balki mamlakatlarning global iqtisodiy integratsiyasiga katta ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, turizmning mintaqaviy iqtisodiy o'sishga qo'shgan hissasi juda

muhim, chunki u mintaqalarda yangi ish o'rinlarini yaratishga, infratuzilmani rivojlantirishga va mahalliy ishlab chiqarish sektorlari uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratishga yordam beradi" deb ta'kidlaydi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi turizm sohasining iqtisodiyotga ta'sirini o'rganish bo'lib, iqtisodiy samaradorlik, ish o'rinlari yaratish, mahalliy biznesni rivojlantirish va global iqtisodiy aloqalarni mustahkamlash kabi jihatlar ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda quyidagi metodologik yondashuvlar qo'llanilgan. Tadqiqotda turizm sohasiga oid iqtisodiy ko'rsatkichlar tahlil qilinadi. Iqtisodiy samaradorlik va turizm sarmoyalarining iqtisodiy o'sishga ta'siri statistik ma'lumotlar asosida o'rganiladi. Statistika, iqtisodiy ko'rsatkichlar va davlat ma'lumotlaridan foydalanish orqali turizmning jamiyat va iqtisodiyotga qo'shgan hissasi o'rganiladi. Turizm sektori rivojlangan mamlakatlar tajribasi, masalan, Fransiya, Ispaniya va AQSh tajribasini solishtirish orqali turizmning iqtisodiy samaradorligini o'rganish. Ushbu metod mamlakatlar o'rtasida turizm sohasining o'zaro ta'sirini va o'xshashliklarini aniqlashda yordam beradi. Turizm sohasidagi sarmoyalar va uning iqtisodiyotga ta'siri haqida so'rovlar va intervyular o'tkaziladi. Mahalliy biznes vakillari va turizm sektori ishchilari bilan intervyular o'tkazish orqali turizmning iqtisodiy salohiyati va uning mahalliy iqtisodiyotga ta'siri haqida chuqur ma'lumotlar yig'iladi. Turizm va iqtisodiyot sohasida olib borilgan ilg'or tadqiqotlar, maqolalar va kitoblar tahlil qilinadi. Bu metod orqali turizmning global iqtisodiyotdagi o'rni va uning mahalliy iqtisodiyotga bo'lgan ta'siri bo'yicha keng ko'lamli fikrlar yig'iladi.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

Turizm – bu shunday sohaki kam sarmoya orqali ham katta daromad bera oladi. Buning yorqin misoli sifatida iqtisodiyoti gullab-yashnayotgan Fransiya, Ispaniya va AQSh davlatlarining tajribasiga ozgina nazar tashlashning o'zi kifoya. Fikrlarim asosi sifatida quidagilarni keltirib o'tsam:

1. Fransiya o'zining turizm sohasini iqtisodiy o'sish va rivojlanishga yo'naltirgan dunyodagi eng yirik sayyohlik mamlakatlaridan biridir. Turizm sektorining iqtisodiy ahamiyati nafaqat mamlakatning ichki iqtisodiyoti uchun, balki xalqaro iqtisodiy aloqalar uchun ham katta rol o'ynaydi. Turizm sektori Fransiya YIMining taxminan 7-8 foizini tashkil qiladi, bu esa iqtisodiyotni mustahkamlashda katta ahamiyatga ega. 2020-yilda pandemiya sababli turizm sektori vaqtincha pasaygan bo'lsa-da, 2021-yilda ichki turizmga sezilarli o'sish kuzatildi. Fransuzlar o'z yurtida sayohat qilishni afzal ko'rgan va bu ichki turizmning iqtisodiyotga qo'shgan hissasini oshirdi (French Ministry of Tourism, 2021). 2021-yilda Fransiyaning ichki turizmga bo'lgan ehtiyoji 15% o'sganligi qayd etilgan. Shu bilan birga, turizmning eksport daromadlariga ta'siri ham katta. Fransiyaning madaniy merosi va san'atidan ilhomlangan sayyohlar nafaqat mamlakatni iqtisodiy nuqtai nazardan qo'llab-quvvatlaydi, balki boshqa mamlakatlar bilan madaniy aloqalar o'rnatishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Fransiyaning sayyohlik sanoati xalqaro savdo va diplomatik aloqalarni rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi (World Bank, 2022). 2021-yil ma'lumotlariga ko'ra, Fransiyaning turizm sanoati mamlakatning umumiy eksport daromadlarining 30%dan ortig'ini tashkil qiladi. Shuningdek, turizm sektori 2021-yil davomida Fransiyaning 2,5 milliondan ortiq ish o'rinlarini ta'minladi, bu esa ish bilan ta'minlashning 10%ni tashkil etadi. Fransiya o'zining turizm sanoatini yanada rivojlantirish va mamlakatni sayyohlik sohasida jahon bo'yicha yetakchi o'rinlardan biriga aylantirishda davom etmoqda. Shuningdek, bu soha mamlakatning madaniy va ijtimoiy o'zgarishlarini yanada rivojlantirishga xizmat qilmoqda Fransiya uchun turizm sektori nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va madaniy rivojlanishda ham o'zining ulkan ahamiyatini saqlab qolmoqda (French Ministry of Tourism, 2021).

2. Ispaniya turizm sanoatining kuchli rivojlanishi bilan mashhur bo'lib, bu soha mamlakatning iqtisodiyotiga muhim hissa qo'shadi. Turizm Ispaniyaning yalpi ichki

mahsulotining (YIM) muhim qismini tashkil etadi va mamlakatning iqtisodiy o'sishiga, ish o'rinlari yaratishga, eksport daromadlarini oshirishga, shuningdek, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga katta ta'sir ko'rsatadi. 2019-yilda Ispaniya 83,7 million xorijiy sayyohni qabul qildi, bu esa mamlakatning YIMiga 11% ga yaqin hissa qo'shgan (UNWTO, 2020). Turizm sektori Ispaniya iqtisodiyotining to'g'ridan-to'g'ri va bilvosita qismlarida 2,8 milliarddan ortiq ish o'rni yaratdi. 2023-yilda esa Ispaniya 85,1 million xorijiy sayyohni qabul qilib, 2019-yildagi darajaga yetdi. 2024-yilda esa bu ko'rsatkich 93,8 millionga yetdi va mamlakat tarixidagi eng yuqori darajaga erishildi (Spanish Ministry of Tourism, 2024). 2024-yilda Ispaniya turizmidan 126,3 milliard evro daromad oldi, bu 2023-yildan 16,1% ga ko'pdir (Statista, 2024). Ispaniya hukumati turizmni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqishda davom etmoqda. Yangi turistik yo'nalishlarni rivojlantirish, xizmatlar sifatini oshirish va mahalliy infratuzilmani modernizatsiya qilish bu sohadagi o'sishning asosiy yo'nalishlaridan biridir (Spanish Ministry of Tourism, 2023). Shu bilan birga, turizmga bo'lgan e'tibor Ispaniyaning iqtisodiy rivojlanishiga samarali ta'sir ko'rsatadi, chunki bu sektor nafaqat iqtisodiy ko'rsatkichlarni yaxshilash, balki ijtimoiy va madaniy almashinuvlarni rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi Ispaniyaning turizm sohasiga bo'lgan yondashuvi global miqyosda boshqa mamlakatlar uchun ham namunadir. Mamlakat, o'zining boy madaniy merosi, tarixiy obidalari, go'zal plyajlari va mehmondo'stligi bilan dunyo sayyohlarining e'tiborini o'ziga qaratadi. Bu turizm sektori mamlakat iqtisodiyotini mustahkamlash va global iqtisodiy integratsiyani qo'llab-quvvatlashda muhim o'rin tutadi

3. AQSh iqtisodiyoti turizm sohasining rivojlanishi bilan ajralib turadi. Turizm mamlakatning yalpi ichki mahsulotiga (YIM) sezilarli hissa qo'shadi va iqtisodiy o'sish, ish o'rinlari yaratish, eksport daromadlarini oshirish kabi muhim omillarga ta'sir ko'rsatadi. 2019-yilda AQShga 79,4 million xorijiy sayyoh tashrif buyurgan va ular mamlakatda 239,4 milliard dollar sarflagan. Bu ko'rsatkich AQSh iqtisodiyotida turizmning muhim o'rnini tasdiqlaydi. AQShning global turizmdagi o'rnini 2020-yilda pandemiya tufayli keskin kamaygan bo'lsa-da, 2021-yilda 22,1 million sayyohni qabul qilish bilan sektor tiklanish jarayoniga kirishdi. 2023-yilda AQShga 74 million xorijiy sayyoh kelgan va ular mamlakatda 260 milliard dollardan ortiq mablag' sarflagan (Association, 2023). Turizm sektori AQShda 9,5 million ish o'rni yaratgan va bu ish o'rinlari mehmonxona, restoran, transport va boshqa xizmat ko'rsatish sohaslarini o'z ichiga oladi (Bureau, 2023). 2021-yilga kelib, turizm sektori AQShda jami 2,6 trillion dollarni tashkil etgan, bu esa mamlakatning YIMining 10,4% ini tashkil etdi. 2023-yilga kelib, turizmdan olingan daromad 1,9 trillion dollarga yetdi va bu raqam 2024-yilda 2 trillion dollarga yetishi kutilmoqda. Pandemiya davrida, 2020-yilda sayyohlar soni 19,2 millionga tushib qolgan, ammo turizmning iqtisodiy ta'siri nafaqat bevosita, balki bilvosita ham seziladi. Shuningdek, AQShda sayyohlikning jamiyatga ta'siri ijtimoiy va madaniy aloqalarni rivojlantirishda katta o'rin tutadi. AQSh hukumati turizmni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqmoqda. Yangi turistik yo'nalishlarni rivojlantirish, xizmatlar sifatini oshirish va mahalliy infratuzilmani modernizatsiya qilish bu sohadagi o'sishning asosiy yo'nalishlaridan biridir.

Xulosa va takliflar.

O'zbekistonda turizm industriyasi va xizmatini rivojlantirishga davlat tomonidan alohida e'tibor berilmoqda. Joriy yilning 10 oyi davomida 18 me'yoriy hujjat – Prezidentning 3 farmoni va 6 qarori, hukumatning 9 qarori tasdiqlangani ham fikrimizni isbotlaydi. Sohaning normativ-huquqiy asosi takomillashtirilib, muntazam ravishda tadbirkorlarga soliq imtiyozlari, preferensiyalar taqdim etilib, milliy turizm salohiyatini ichki va tashqi birlarda samarali targ'ib qilish uchun sharoit yaratilmoqda, viza tartibi liberallashtirilib, qulay sayyohlik muhiti shakllantirilmoqda. Maqsadli xorijiy davlatlardan turizm oqimi sezilarli jadallashdi. Bugungi kunda respublikamiz bo'ylab 3200 gid-ekskursovod ishlayapti. Joriy yilning o'zida ayni raqam 700 taga ortdi. O'zbekiston turizm salohiyatini Yevropa, Shimoliy Amerika, Osiyo-Tinch okeani, Yaqin Sharq, Xitoy va Markaziy Osiyo mintaqalarida keng targ'ib qilish maqsadida "World

Media Group”, “Blue Sky”, “Sky one”, “Wanderlust”, “Euronews”, “BBC”, “National Geographic”, “CNN” “Travel Tomorrow”, “Warner Bros. Discovery”, “Saga travel Group” xalqaro mediakorporatsiyalari, shuningdek “Ctrip.com”, “Holiday factory”, “Voyage Prive” onlayn sayohat platformalari kabi qator xorijiy tashkilotlar va televideniylar bilan shartnoma asosida xalqaro miqyosda mamlakatimiz imiji ilgari surilgani e’tirofqa loyiq. O‘zbekiston xalqaro ko‘rgazmalar va madaniy tadbirlarda faol. 2024 yil dunyoning yetakchi 16 mamlakatida bo‘lib o‘tgan 18 xalqaro yarmarkada O‘zbekiston milliy turizm stendi bilan ishtirok etdi. 12 davlat – Xitoy, Eron, Tojikiston, Buyuk Britaniya, Malayziya, Singapur, Indoneziya, Kuvayt, Belarus, Vengriya, Janubiy Koreya va Rossiyada “Road show” madaniy va taqdimot tadbirlari o‘tkazildi. AQSH, Yaponiya, Germaniya va Xitoyda yurtimiz turizm brendi elchilari va vakillari tayinlandi. 25-26 aprel kunlari “Shahrisabz – Iqtisodiy hamkorlik tashkiloti turizm poytaxti” xalqaro forumi, “Xiva – 2024 yilda Islom dunyosi turizm poytaxti” shiori ostida joriy yil 31 may-2 iyun kunlari Xiva shahrida Islom hamkorlik tashkilotiga a’zo davlatlar turizm vazirlari XII yig‘ilishi yuqori saviyada o‘tkazildi. Ilk bor mart, avgust va sentyabr oylarida barcha hududlarda “Ichki turizm yarmarkalari” tashkil qilinib, ichki turizm yo‘nalishidagi 1700 ga yaqin tadbirkorlik sub’ekti, 18 000 dan ortiq ishtirokchi to‘plandi. Tadbirlar davomida ichki sayohatlar tashkil etish bilan bog‘liq 20 milliard so‘mlik 1300 shartnoma va bitim imzolandi. Yil boshidan bugungi kunga qadar 20 dan ko‘p davlatning 100 ga yaqin ommaviy axborot vositasi vakillari, bloger va inflyuenserlar uchun yurtimiz bo‘ylab 24 marta info va press-tur tashkil qilindi. Jahon iqtisodiy forumi tomonidan e’lon qilingan “Sayohat va turizmni rivojlantirish indeksi” tadqiqotiga ko‘ra, mamlakatimiz 2024 yil “Turizmni rivojlantirish bo‘yicha dunyoning eng faol mamlakati” deb topildi. Bu e’tirof mamlakatda xalqaro sayyohlarni jalb qilish va barqaror turizmni rivojlantirishga e’tibor kuchayib borayotganini bildiradi. Londonda bo‘lib o‘tgan marosimda O‘zbekiston nufuzli “Wanderlust Reader Travel Awards 2024” mukofotining “Eng yaxshi rivojlanayotgan yo‘nalish” nominatsiyasida g‘olib chiqdi. “Russian traveler” jurnali o‘tkazgan nufuzli tanlov hay’ati joriy yil O‘zbekistonni “MDH mamlakatlari orasida eng yaxshi sayohat yo‘nalishi” deb atadi. Imkoniyatlar. Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonning turizm sektori nafaqat iqtisodiy o‘rishni ta’minlash, balki xalqaro miqyosda davlatning imijini mustahkamlashda ham muhim ahamiyatga ega. Bunda innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash, xalqaro tajribalarni o‘rganish va soha rivojiga investitsiyalarni jalb qilish O‘zbekistonning global turizm markazlaridan biriga aylanishida asosiy rol o‘ynaydi.

Adabiyotlar/Jumepamypa/Reference:

Abdullayev S. (2021) Turizm va iqtisodiy rivojlanish.

Abdullayev, Z. (2024). Turizm sohasining iqtisodiyotda tutgan o‘rni va turistik faoliyatni soliqqa tortishning nazariy kontseptual asoslari.

Agarwal S. (2021) Tourism, Employment and Sustainable Development.

Agency (2023) “O‘zbekiston turizmining yangi istiqbollari” - National Tourism and Resort Management Agency of Uzbekistan.

Amonboyev M., Abidova D.I., Jurayeva N.A. (2019) Turizm iqtisodiyoti va menejmenti.

Association (2023) U.S. Travel Association, <https://www.ustravel.org/>.

Bea.gov. (2023). Information on 2023 Comprehensive Updates to the National, Industry, and State Economic Accounts | U.S. Bureau of Economic Analysis (BEA). [online] Available at: <https://www.bea.gov/information-updates-national-economic-accounts-2023>.

Crouch G.I. (2020) Tourism and Economic Policy.

French Ministry of Tourism, (2021) Tourism. [online] France Diplomacy - Ministry for Europe and Foreign Affairs. Available at: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/tourism/>.

Khan (2020) Tourism’s Role in Economic Development: An Analytical Approach.

Kurt J. C. (n.d.) Tourism Economics: Implications for Policy and Planning.

Spanish Ministry of Tourism, (2024) News of the ministry of 2024. [online] Available at: <https://www.mintur.gob.es/en-us/GabinetePrensa/NotasPrensa/2024/Paginas/default.aspx>.

Uzbektourism.uz. (2024). O'zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi huzuridagi Turizm qo'mitasi. [online] Available at: <https://uzbektourism.uz>.

World Bank, (2022) World Development Report 2022: FINANCE for an Equitable Recovery. [online] World Bank. Available at: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2022>.